

อนาคตของยางพารา

ราคายางเคยขึ้นสูงสุดประมาณปี ๒๔๕๓ กิโลกรัมละ ๓๐ บาท โดยประมาณ และเคยตกต่ำกิโลกรัมละ ๔ - ๖ บาท ในช่วงปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๔ อย่างไรก็ตามเมื่อกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออก (โอเปค) มีการรวมตัวกันอย่างจริงจัง ประกาศขึ้นราคาน้ำมันดิบของตนตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ เป็นต้นมา มีผลทำให้ตลาดยางพาราคืน เพราะต้นทุนการผลิตยางสังเคราะห์หรือยางเทียม ซึ่งเป็นคู่แข่งกับยางพาราขาดตลาด สูงขึ้นตามราคาน้ำมัน จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะพิจารณาอนาคตของยางพารา

ความต้องการยางพารา

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคายางพารามากคือการขึ้นราคาน้ำมัน ทำให้อุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์และผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ หันกลับมาใช้ยางพารามากขึ้น นอกจากนั้นประเทศมหาอำนาจมีความต้องการยางพาราเพื่อเป็นยุทธปัจจัย ในลักษณะเช่นนี้แนวโน้มความต้องการยางพาราจะสูงขึ้น การปลูกยางนั้นเป็นเรื่องของการลงทุนระยะยาว กว่าที่ปลูกจะให้ผลผลิตได้ใช้เวลา ๗ ปี ฉะนั้น การวางแผนการเกี่ยวกับยางมีความจำเป็นที่จะต้องคาดคะเนความต้องการในอนาคตล่วงหน้าเป็นเวลานาน จะเห็นได้จากในอดีตที่ผ่านมาไม่มีการคาดการณ์กว่ากลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออกจะสามารถรวมตัวกันได้ ทำให้การผลิตยางพาราไม่ทันความต้องการ สถาบันการยางระหว่างประเทศประมาณกันว่า ในปี ๒๕๒๓ ยางธรรมชาติจะขาดแคลนประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน นอกจากนี้ธนาคารโลกกล่าวว่า ปัจจุบันยางธรรมชาติสนองความต้องการได้เพียงร้อยละ ๓๐.๓ และจะเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๑.๔ ในปี ๒๕๒๕

ในลักษณะการเพิ่มความต้องการยางพารามาก แต่การเพิ่มอัตราการผลิตทำได้ในระบิต่ำกว่า ซึ่งแน่นอนราคายางพาราจะสูงขึ้น สภาพการณ์เช่นนี้การส่งเสริมการปลูกยางจึงเป็นเรื่องที่ควรจะได้ได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ความต้องการยางพาราจะทวี

ความรุนแรงมากขึ้น จากการคาดคะเนของกระทรวงอุตสาหกรรมของมาเลเซียพบว่า ในปี ๒๕๒๓ ผลผลิตของยางพาราทั่วโลกจะต่ำกว่าการใช้ยางพาราประมาณ ๑.๗ ล้านตัน ประเทศไทยให้ความสนใจที่จะส่งเสริมการปลูกยางในบริเวณที่ไม่เคยปลูกมาก่อน เช่น ทางภาคอีสาน บางจังหวัด เช่น จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม ในจังหวัดเหล่านี้ทางกระทรวงเกษตรเริ่มทดลองปลูก ถ้าได้ผลดี คงมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง

ทางภาคใต้ที่เป็นเขตรปลูกยางมากที่สุดของประเทศไทยนั้น ในระยะ ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมาก่อให้เกิดธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับยางพาราหลายประเภท เช่น การเผาถ่านจากไม้ยางพารา การนำไม้ยางพารามาทำประโยชน์ เป็นต้น ถ่านที่เผาจากไม้ยางพาราจะส่งออกขายให้ประเทศมาเลเซียทั้งหมด เพราะถ่านดังกล่าวเป็นส่วนผสมในการถลุงเหล็กของมาเลเซีย จะต้องส่งถ่านภายใน ๑ วัน เนื่องจากถ่านดังกล่าวไม่สามารถเก็บได้นาน เพราะจะเสื่อมสภาพ การเผาถ่านจากไม้ยางพาราทำให้เจ้าของเตาเผาถ่านเข้าไปซื้อไม้ยางที่โดน รวมทั้งช่วยชดเชยไม้ยางให้ ทำให้เจ้าของสวนยางมีรายได้จากการขายไม้ยางเหล่านี้

ปาล์มน้ำมันคู่แข่งของยางพารา

ลักษณะของปาล์มน้ำมันและยางพารานั้นเป็นพืชที่สร้างผลผลิตในลักษณะที่ทดแทนกันไม่ได้ การใช้ปาล์มน้ำมันจะอยู่ในโรงงานทำสบู่และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร ในขณะที่ยางพาราเน้นการใช้ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางรถยนต์ ความเกี่ยวพันที่น่าสนใจนั้นมองในลักษณะการใช้พื้นที่การเพาะปลูก จากการพิจารณาปัญหาในประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศที่ผลิดยางมากที่สุดในโลก เคยให้ความสนใจการเปลี่ยนแปลงสวนยางให้เป็นสวนปาล์มน้ำมัน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ประเทศมาเลเซียมีเนื้อที่ปลูกยาง ๑,๕๓๓,๐๐๐ เอเคอร์ แต่ในปี ๒๕๒๐ มีเนื้อที่ปลูกยาง ๑,๓๕๘,๐๐๐ เอเคอร์ ลดลงประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ เอเคอร์ เพื่อนำไปทำสวนปาล์ม โดยเปรียบเทียบผลกำไรก่อนหักภาษีระหว่างยางและปาล์มน้ำมัน ดังนี้

"ยางจะให้ผลกำไร ๔๐๐ - ๕๐๐ เหรียญมาเลเซียต่อเอเคอร์ ในขณะที่ปาล์ม
น้ำมันจะให้ผลกำไร ๔๐๐ เหรียญมาเลเซียต่อเอเคอร์"

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบในภาวะที่ราคายางธรรมชาติไม่ขึ้นสูงมากเหมือนในปัจจุบัน แต่มีผลทำให้ชาวสวนในระยะนั้นตั้งใจในการตัดสินใจระหว่างการทำสวนยางและการทำสวนปาล์มน้ำมัน เพราะ

๑. ความต้องการของตลาดน้ำมันปาล์มในระยะนั้นมีมาก ก่อให้เกิดรายได้จากการทำสวนปาล์มโดยเฉลี่ย ๓,๐๐๐ - ๓,๓๐๐ บาท/ไร่/ปี ส่วนยางพาราชั้นดีนั้นจะมีรายได้เฉลี่ยปีละ ๑,๘๖๐ - ๒,๓๘๖ บาท/ไร่/ปี (คิดราคายางกิโลกรัมละ ๑๐ - ๑๕ บาท)
๒. ระยะเวลาที่ได้ผลผลิตของปาล์มน้ำมันจะใช้เวลาเพียง ๓ ปี ในขณะที่ยางพาราใช้เวลา ๘ ปี จึงจะได้ผลผลิต

ยิ่งประเทศมาเลเซียให้ความสนใจการทำสวนปาล์มน้ำมันมาก ทำให้ประเทศไทยมีความกระตือรือร้นเรื่องการทำสวนปาล์มน้ำมันมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันในระยะเริ่มต้นลงทุนสูงกว่าการทำสวนไม้ยืนต้นอย่างอื่น เพราะเป็นการลงทุนขนาดใหญ่ ใช้เนื้อที่การเพาะปลูกมาก รวมทั้งใช้ความรู้และความชำนาญทางการจัดการและเทคนิคต่างๆ มาก เมื่อคิดเฉลี่ยการลงทุนตลอดอายุปาล์มน้ำมันที่ให้ผลคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (ประมาณ ๒๕ ปี) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเฉลี่ยประมาณ ๓๕๐ บาท/ไร่/ปี ส่วนการลงทุนในยางพันธุ์ดีเฉลี่ย ๓๕๐ บาท/ไร่/ปี อีกประการหนึ่งลักษณะพื้นที่ของสวนปาล์มน้ำมันจะค่อนข้างเรียบสม่ำเสมอเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บผลปาล์ม ส่วนลักษณะพื้นที่ของสวนยางพาราไม่เป็นปัญหา

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรภาคใต้ พบว่าการทำสวนปาล์มน้ำมันในเมืองไทยนั้นจะไร้พื้นที่ว่างเปล่าอยู่หรือเปิดป่าใหม่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกยางพารามาเป็นปลูกปาล์มน้ำมัน และในระบับราคายางพาราปัจจุบัน (ปี ๒๕๒๓) ชาวสวนจะมุ่งปลูกยางพารามากกว่า

สรุป

ราคายางพาราที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับราคาน้ำมัน เมื่อราคาน้ำมันสูงมากขึ้น การผลิตยางสังเคราะห์มีต้นทุนสูงมากตามไปด้วย ฉะนั้น ผู้ผลิตยางสังเคราะห์จึงหันกลับมาใช้ยางธรรมชาติแทน ยางธรรมชาตินั้นต้องใช้เวลาในการขยายการผลิต ผลจึงทำให้เกิดภาวะขาดแคลนยางธรรมชาติ ราคายางธรรมชาติจึงสูงขึ้น ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตยางพาราที่สำคัญประเทศหนึ่ง ควรให้ความสนใจภาวะตลาดของยางในอนาคต เพราะจะมีผลถึงการสนับสนุนการปลูกยางพารา